

Ders : Maliye Politikası

Konu 10 : Büyüme / kalkınma ve maliye politikaları

Prof. Dr. N. Semih ÖZ

12 Şubat 2020; Ankara

DÜNYADA GELİŞİM

Son bin yılda dünya nüfusu 22 kat, kişi başına düşen gelir 13 kat ve bütün dünya ülkelerinin gayri safi milli hasılası (GSMH) 300 kat artmıştır.

Dünya GSMH'si 1000 yılından 1820 yılına kadar yaklaşık % 50 artarken, 1820'den sonra daha dinamik bir görünüm içerisinde artış meydana gelmiştir.

(MADDISON, Angus, The World Economy: A Millennial Perspective, OECD Development Center Studies, 2000, Paris, s.18.)

Büyüme ve kalkınma

Büyüme, bir ekonominin belirli bir dönemde mal ve hizmet üretimindeki artış olarak tanımlanmaktadır.

Genellikle GSMH veya kişi başına milli gelirdeki artış ile ölçülür.

Büyümenin nominal değil reel olarak gerçekleşmesi gerekir.

Kalkınma ise, gelir artışı ile birlikte ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yapının da ülkenin refahını artıracak şekilde dönüşmesidir.

Türkiye’de GSHY ve Kişi Başına Düşen Gelir

Kaynak: TÜİK, Hazine ve Maliye Bakanlığı.

	GSYH (Milyon TL)	GSYH (Milyon \$)	Büyüme Oranı (%)	Kişi Başı GSYH (TL)	Kişi Başı GSYH (\$)
2010	1,160,014	772,365	8.5	15,860	10,560
2011	1,394,477	831,696	11.1	18,788	11,205
2012	1,569,672	871,125	4.8	20,880	11,588
2013	1,809,713	950,355	8.5	23,766	12,480
2014	2,044,466	934,857	5.2	26,489	12,112
2015	2,338,647	861,879	6.1	29,899	11,019
2016	2,608,526	862,746	3.2	32,904	10,883
2017	3,110,650	852,618	7.5	38,732	10,616
2018	3,724,388	789,043	2.8	45,750	9,693
2019	4,280,381	753,690	0.9	51,834	9,127

Büyüme ve kalkınma

Büyüme ve kalkınma

Gelişmekte olan ülkelerin bazı genel özellikleri aşağıdaki gibidir.

- Genellikle sosyal açıdan geri kalmışlardır.
- Refah düzeyi olan düşüktür.
- Kişi başına düşen gelir düşüktür.
- Siyasal açıdan kişi hak ve özgürlükleri geri planda kalmaktadır.

Kiři başına dūřen gelire göre ũlkelerin sınıflandırılması

DŪNYA BANKASI SINIFLAMASI -2019

(kiři bařına dūřen gelir/ ABD Doları)

En az geliřmiř	< 1.026
Ūst –orta gelir	1.026 - 3,895
Yūksek orta gelir	3,896 - 12,055
Ūst gelir	> 12,055

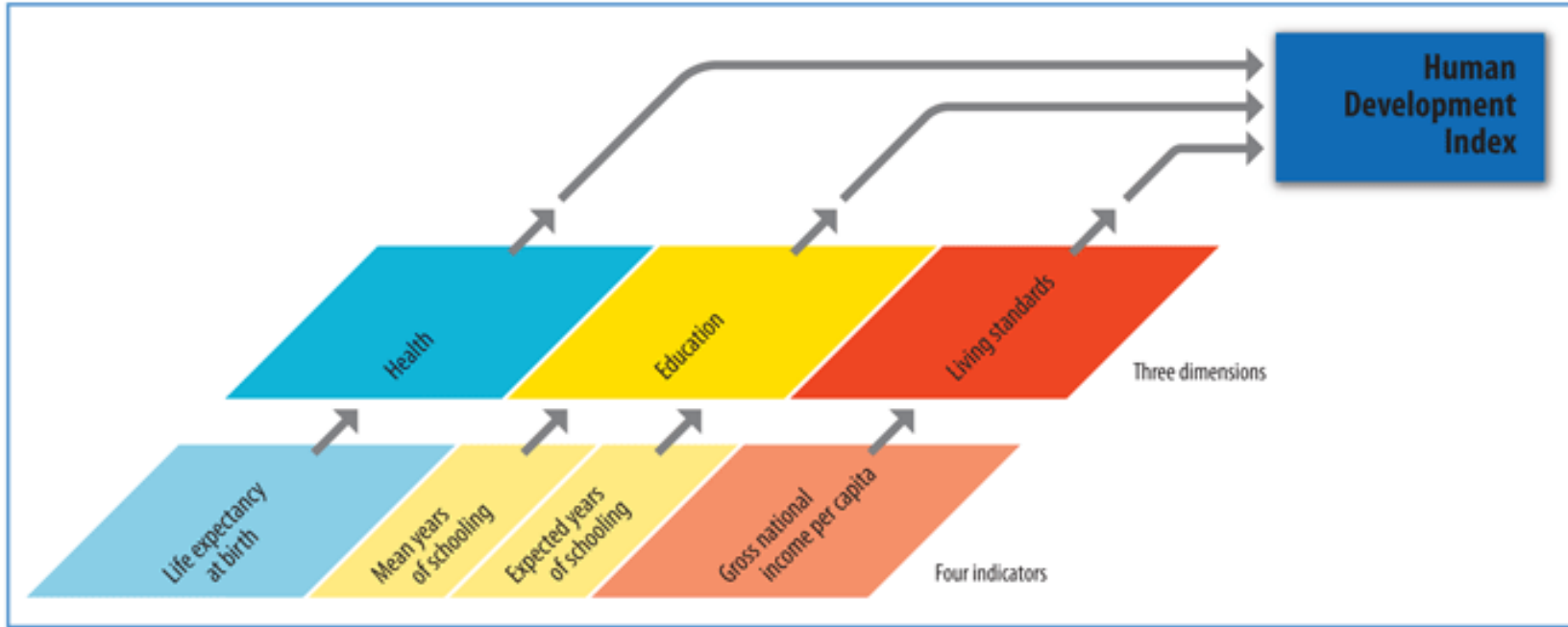

İNSANI GELİŞİM ENDEKSİ

FIGURE 1.1

Components of the Human Development Index

The HDI—three dimensions and four indicators

Note: The indicators presented in this figure follow the new methodology, as defined in box 1.2.

Source: HDRO.

<http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi/>

Sürdürülebilir kalkınma

(<https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html>)

Türkiye

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI

İLGİ ALANIMIZ

DEVAMI

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI NELERDİR?

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), diğer bir deyişle Küresel Amaçlar, yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegenimizi korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için evrensel eylem çağrısıdır.

Bu 17 Amaç, Binyıl Kalkınma Hedeflerinin başarılarının üzerine inşa edilmekte; bir yandan da diğer önceliklerin yanı sıra iklim değişikliği, ekonomik eşitsizlik, yenilikçilik, sürdürülebilir tüketim, barış ve adalet gibi yeni alanları içeriyor. Amaçlar birbiriyle bağlantılıdır; bir amaçta başarının anahtarı, birbiriyle ortak yönleri olan sorunları hep birlikte ele almaktır.

SKA'lar, gelecek nesiller için yaşamı sürdürülebilir biçimde iyileştirmek için, bugünden doğru seçimleri yapacak şekilde ortaklık ve pragmatizm ruhuyla yürür. Tüm ülkelere, kendi önceliklerine ve dünyanın karşı karşıya olduğu çevre sorunlarına uygun olarak benimseyecekleri açık rehberlik ve amaçlar sağlar. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, kapsayıcı bir gündemdir. Yoksulluğun kök nedenlerine iner ve hem insanlar hem de gezegenimiz için pozitif değişiklik yapmak üzere bizleri birleştirir. "2030 Gündemi'ni desteklemek UNDP'nin birinci önceliğidir" diyor UNDP Başkanı Helen Clark. "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları; yoksulluk, iklim değişikliği ve çatışmalar gibi, dünyamızın karşı karşıya olduğu ağır zorlukların bazılarını çözümlememiz için bize ortak bir plan ve gündem sağlıyor. UNDP, ilerlemeyi sağlayacak ve ülkeleri sürdürülebilir kalkınma yolunda destekleyecek deneyim ve uzmanlığa sahiptir."

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın arka planı hakkında daha geniş bilgi için [burayı](#) tıklayın.

Kalkınma ekonomisi ve yapısal dönüşüm

Neden bazı devletler, etkili kalkınma programları uygularken ve başarılı olurken, diğerleri başarısız olmaktadır?

Büyüme modelleri

- Harrod-Domar büyüme modeli
- Neo Klasik büyüme teorisi
- İçsel büyüme teorisi

Büyüme ve kalkınma

Harrod-Domar modeli, 1960-70'li yıllarda Türkiye dahil kalkınmalarını planlı olarak yürüten bir çok ülkede uygulanmıştır.

1980'li yıllar dan itibaren ithal ikamesi politikalarından vazgeçilerek rekabete açık ekonomi modellerine geçilmeye başlanmıştır.

Planlı ekonomi yerine serbest piyasa modeli uygulanmaya başlanmıştır.

Bu değişimler beraberinde «devlet başarısızlığı» ve «piyasa başarısızlığı» tartışmalarını getirmektedir.

Devletin iktisadi büyümedeki rolü üzerine tartışmalar

- Kamu tasarrufları
- Kamu açıklarının döviz kuruna etkisi
- Kamu yatırımları ve özel yatırımlar ilişkisi
- Vergi politikası ve özel yatırımlar
- Ülke içinde bölgesel dengesizliklerin giderilmesi
- Devletçilik ve özelleştirmeler
- Devlet yardımları/teşvikleri ve rekabet eşitliği

DPT, Kalkınma Bakanlığına dönüşmüştü...

T.C.
KALKINMA BAKANLIğI
Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü

KALKINMA AJANSLARI 2010 YILI FAALİYET RAPORU

